

Vladislava Hoffmannová
Eva Bacigalová

Příběh zoufalé matky

ODSOUZENÝ

motto

SKUTEČNÉ PŘÍBĚHY

motto

Vladislava Hoffmannová
Eva Bacigalová

Příběh zoufalé matky
ODSOUZENÝ

Praha 2012

Přeložila Miluše Krejčová

© Vladislava Hoffmannová, Eva Bacigalová, 2011
Translation © Miluše Krejčová, 2012

ISBN 978-80-7246-695-5

Věnuju všem milujícím rodičům, kteří se svými dětmi prožili s drogami pád až na dno. Především však těm, kterým by tenhle příběh mohl včas otevřít oči a pomohl jednat správně. Možná lépe než já...

Prolog

Stojím před velkou šedou bránou. Vždycky když jsem ji viděla v televizi, připadala mi obrovská jako brána do středověkého hradu. Ve filmech ji většinou pomalu a s nepříjemným skřípáním otevírají přísně se tvářící strážci, tady má šedou bránu na starosti drobná uniformovaná čtyřicát-nice. Na to, že střeží vstup do vazební části Justičního paláce, je příjemná, ba dokonce opravdu milá. Nováčka ve mně pozná okamžitě, asi podle toho, jak jsem sebou trhla, když se brána za mnou zabouchla.

„Váš občanský průkaz, prosím, a vaše povolení k návštěvě,“ prohlásí a v klidu čeká, zatímco hledám třesoucíma se rukama doklady v tašce.

„Zůstanou u mě, dokud budete uvnitř. Nemáte s sebou žádnou zbraň, předpokládám,“ dodává, když procházím detektorem kovů. Nedokážu jí odpovědět celou větou, že předpokládá správně, nedokážu říct ani obyčejné ne. Srdce mi bije jako zvon, v hlavě se mi mísí očekávání, obavy a strach, v krku mám z toho knedlík, přes který se nedostane nic. Dozorkyni stačí jediný profesionální pohled. Takových jako já už asi viděla stovky.

„Posaďte se tamhle do čekárny,“ vezme mě za rameno a naviguje do místnosti na konci nevládné chodby. „Nebojte se, oni vás zavolají.“

Čas běží poněkud divně, tak nějak se vleče. Víím, že jsem

asi v nejlépe střežené budově ve městě, že je dokonce symbolem zákona a spravedlnosti. Na mě však za tou velkou šedivou bránou padla úzkost, jakou jsem ještě nezažila. Čekám. Stejně jako několik dalších návštěvníků, tichých a uhýbajících očima.

„Můžete jít dovnitř,“ bez varování na nás mávne dozorce z návštěvní místnosti. Vypadá skutečně tak, jak jsem to vídala v amerických kriminálních seriálech – několik samostatných boxů oddělených příčkou vedle sebe a mezi návštěvou a navštíveným sklo. Předpokládám, že neprůstřelné. Sedáme si na židle.

„Hned je přivedeme.“

Čekala jsem pruhovaný vězeňský mundúr, řinčení řetězů a pouta na rukou. Asi jsem těch detektivek opravdu sledovala moc. Ve skutečnosti měl na sobě vazební uniformu – modrou košili a šedé kalhoty. Žádná pouta. Dokonce vypadal lépe, než když jsem ho viděla naposledy. Před třemi měsíci se vyhublý a s rozšířenými zorničkami zuřivě přehraboval v mé skříni a bral z ní věci, které by ještě mohl zpeněžit. Nereagoval na můj křik, prosby, výčitky, protesty ani urážky. Nereagoval už vůbec na nic. Tolikrát mě obelhal, podvedl a okradl, že když ho odvedli policajti, ulevilo se mi. Nevěřím už, že se věci zlepší, žádné jeho sliby pro mě neznamenaají naději, všechno, co se v mém a jeho životě děje, už jen snáším. Ani teď nevím, co mám říct, když sedí naproti mně a mezi námi je neprůstřelné sklo. Řekla jsem mu už všechno, co jsem chtěla, a řekla jsem mu to tisíckrát. Asi zbytečně, když se setkáváme za velkou šedou bránou, před níž vždycky novináři zpovídají údajné mafiány, podvodníky a vrahy propuštěné z vazby.

Ve vedlejším boxu kdosi podrobně vypráví o mizerné

vězeňské stravě a dožaduje se na noc teplých ponožek,
u nás je ticho.

Minutu.

Dvě.

Vyměňujeme si jen pohledy. Už to nevydržím, zhluboka se nadechnu. On ve stejném okamžiku také, i když asi z jiných důvodů. Nakloní se blíž, tak blízko ke sklu mezi námi, jak to jen jde. Je tam jenom několik dírek, kterými neprojde opravdu nic. Nic, jen pár jeho slov.

„Nechtěl jsem, aby to takhle dopadlo, mami.“

PRVNÍ ČÁST

1 Nevzpomínám si, kdy jsem se naposledy v životě cítila šťastná. Vlastně ani nevím, jestli se mi něco takového vůbec někdy přihodilo. Lidé kolem mě to slovo používají často, říkají *šťastné a veselé*, když se blíží Vánoce, září štěstím po boku svého partnera, zmiňují se o štěstí, když se jim narodí zdravé dítě, když přinese první vysvědčení i když jim vyhrknou slzy na jeho maturitním večírku. Já používám slovo *štěstí*, když ráno vím, kde další noc přespím. Štěstím pro mě je vydělat si na nejzákladnější potřeby, jsem maximálně šťastná každý den, kdy mi nezazvoní telefon a nějaký cizí nezaujatý hlas mi neoznámí „váš syn má zase problém“. Takových dní bylo hodně, ale mnohem víc bylo takových, kdy jsem sama věděla, že Lukáš má problém. A já také. Byly to desítky, stovky, tisíce dní...

I proto jsem dneska bezdomovec. Žádná špinavá socka sedící celý den v parku, žebrající od kolemjdoucích drobně a s noclehem u teplovodního potrubí, to chválabo hu ne. Jsem vyšší kasta – jsem moderní bezdomovec. Mám pár lidí, co jsou mi blízcí, mám práci, mám stále sílu žít a ještě možná i trochu bojovat, jenom jsem bez domova. Vlastně, když to tak sumarizuju, mám toho opravdu dost na to, abych si plnými doušky vychutnávala pocit klidu, rovnováhy a stability.

A co s tím štěstím? Nedělám si velké naděje, ale kdoví, možná ještě zjistím, co to vlastně je. Jestli budu mít konečně trochu štěstí...

Zatím mě při pohledu na můj dosavadní život napadne jediné – že to byla série špatných rozhodnutí. Mých špatných rozhodnutí. Nevěřím na osud, na to, že už dávno před mým narozením se kdosi tam nahoře rozhodl vyzkoušet si na mně nejvyšší zátěžový stupeň. Takovou kombinaci událostí by totiž nebyli schopni vymyslet ani „tam nahoře“, ani v nejtemnějším pekle. Ne, ne, všechno jsem si to namíchala já. Namíchala, uvařila i vyžrala. Až potom jsem začala zachraňovat, co se dá, s výčitkami svědomí, s pocitem viny, s přesvědčením, že když jsem to zpackala, musím to také napravit.

Musím zachránit Lukáše.

2 Dostala jsem zvláštní a docela vzácné jméno Vladislava. Zjistila jsem to, až když jsem šla do školy, do té doby mi rodiče neříkali jinak než Vladka. Pro děti, s nimiž jsem se kamarádila, jsem byla prostě Čeča. Zřejmě to vzniklo z toho, že matka mě odmalička parádila, šila mi podle stříhů z *Burdy* ty nejkrásnější šaty a vždycky jsem pro ni byla její načančaná holčička.

Opravdu jsem byla vytouženou dcerou, která přišla na svět po stejně vytouženém starším bratrovi. Ale zatímco on dostal klasické mužské jméno Tibor, já jsem byla pro ně živým, veselým a chodícím symbolem jejich lásky, dali mi tedy jméno složené z jejich jmen – Vlasta a Ladislav. Rozmazlovali mě přímo ukázkově, cokoli jsem chtěla, vždycky se mi snažili vyjít vstříc a podpořit mě. Neměli žádný důvod krotit mé nápady, a už vůbec ne mě za něco trestat. Ale nesnášeli lhaní, už při naivních dětských výmluvách mi zdůrazňovali, že lhát se nemá. Případů, kdy mě místo Vladko oslovili rozzlobeným Vlado, bylo jen několik. Jak zní moje celé jméno, jsem se tak skutečně dozvěděla až jako prvňáčka.

Rodiče dělali všechno pro to, aby nám nic nechybělo. Do naší domácnosti přibýlo dokonce nádherné novoučké, ještě voňavé piano, jemuž musela uvolnit místo i starožitná almara po babičce. Nejdřív se na něm učil hrát Tibor, po něm já. Nikdo nehnul ani brvou, když jsme si na něm po-

sté přehrávali prstokladové etudy, zato obrovské nadšení propuklo v den, kdy jsem konečně bezchybně zahrála Čajkovského koncert b moll.

„Uč se. Jak ti to půjde, záleží už jen na tobě,“ zněla povzbudivá věta mého otce, ať jsem se pouštěla do čehokoli. Důvěřoval mi a s matkou mě podpořili, i když jsem se rozhodla jít na pedagogickou školu. „Chceš pracovat s dětmi? To je krásné povolání, budeme moc rádi,“ s touto myšlenkou a s vírou v mé schopnosti a mou samostatnost mě v patnácti letech vyprovodili na internát bez obav, že opouštím domov a jak si v takovém věku ve velkém světě poradím. Poradila jsem si. Sama jsem věřila, že jdu správným směrem, a věděla jsem, co chci. Chci jít ještě na vysokou, vystudovat fakultu tělesné výchovy a sportu, potom si najít dobrou práci, v níž spojím sport a práci s dětmi, a budu nejspokojenější člověk na světě! Náhdera! Tak nějak si svoji budoucnost v devatenácti letech představuje asi každý.

I v tom mě rodiče podpořili. Jestli na to máš, jestli si troufáš, jestli tě studium baví, udělej to. Naučila jsem se rozhodovat a svá rozhodnutí také realizovat. Šlo to, měla jsem radost, že mi všechno funguje jako hodinky. Bavilo mě běhat desítky kilometrů na běžeckém okruhu, plavat až do posledních sil, učit se a sbírat dobré známky. Všechny své úspěchy jsem doma s radostí oznamovala rodičům a rodiče se z nich radovali společně se mnou. Až přišla novinka, kterou jsem za úspěch nepovažovala. Dokonce mě zaskočila, přišla nečekaně, v mých odvážných adolescentních plánech vůbec nikde nefigurovala. Zkřížila mi plány a v krásně nalinkovaném životě přehodila výhybku do oblastí, o nichž jsem nic nevěděla, a ani jsem vědět nechtěla. S tím, že na to je ještě čas.

Otěhotněla jsem.

3 Ve dvaadvaceti jsem už sice věděla, jak lze otěhotnět, ale to bylo z mých informací o tom, jak to mezi muži a ženami funguje, asi tak všechno. Muži či spíš kluci byli pro mě kamarádi z ulice. I já jsem jako pubertální dítě patřila do party, která vysedávala na lavičkách, chodila na kofolu a později na pivo, scházela se po bytech jednou u toho, pak zase u tamtoho. Líbilo se mi to, bylo to nezávazné období života před uzavíráním takzvaných vážných vztahů, kdy jsme se všichni kamarádili se všemi bez jakýchkoli vedlejších úmyslů. Patřila mezi nás i Maja, která nám už ve čtrnácti ukazovala, jak se správně drží cigareta, byl tam Dano – ve škole čtyřkař, ale na ulici nepsaný vůdce gangu, Ivan, který vždycky vymyslel něco, co nás dostalo do problémů. Dodnes nechápu, jak jsem mu i já, holka z dobré rodiny, sežrala, že neexistuje lepší zábava než házet sněhové koule na pomník padlých vojáků z naší vesnice. Když pod nápořem našeho dělostřelectva praskla pamětní tabule, rozutekli jsme se na všechny strany a při vyšetřování svou účast na tomhle chuligánství zapírali jako jeden muž. S výjimkou jednoho – Stana, který všechnu vinu vzal na sebe. Na akci sice skutečně byl, ale jen se na nás s mírným pohrdáním díval. Jemu nešlo o dětinskou zábavu, on si už tehdy víc všímal křivek děvčat při házení sněhových koulí a uvažoval, které by stály za detailnější pro-

zkoumání. Tipuju, že i k činu, který nespáchal, se přiznal právě proto, aby jako hrdina zaimponoval holkám.

Fungovalo mu to. Točily se kolem něj od patnácti let a na každé zábavě či diskotéce se ukázal vždycky s jinou. S úsměvem od ucha k uchu, sebevědomý a očividně sám na sebe pyšný. Tak to bylo i na jakémsi plese v kulturním domě, kam naše rodina vyrazila v plném počtu. Já v nádherných šatech, které mi matka ušila přes noc. Navíc jsme přemluvily otce, aby zaběhl do galanterie koupit červené perličky, protože bez nich by velký výstřih až do půlky zad prostě nebyl tak efektní jako na modelce v *Burdě*. Neměl s tím problém, právě naopak. Vždy byl rád, když se za jeho dcerou všichni ohlíželi.

Dala jsem si s ním povinné kolečko, ale když kapela začala hrát *Lístoček z brezy dolu vodou pláva*, zvedla jsem oči ke stropu.

„Tati, pojďme si sednout,“ zamumlala jsem mu do ucha. „Nechci se ztrapňovat.“

„Jak myslíš, Vladko, mně už to taky asi stačilo,“ vzal mě, celý zadýchaný, v podpaží a odváděl k našemu stolu.

„Smím prosit?“ ozvalo se zničehonic za našimi zády. Stano s profesionální zdvořilostí kývl na pozdrav mé matce, sedící u stolu. „Samozřejmě pokud tví rodiče dovolí.“

„S radostí, když ji povedeš lépe než já, mladý muži,“ zachraňoval s úsměvem situaci otec, protože matka ztuhla údivem a já šokem. Co chce místní Casanova ode mě? Zapomněla jsem, že *Lístoček z brezy* je odrhovačka, kterou mi pravidelným hraním před každým oznámením znechutil vesnický rozhlas, zavěsila jsem se do Stana spíš ze zvědavosti, co se bude dít, než unesená štěstím, že si mě všiml.

„Fakt dobře tančíš,“ usmál se na mě v pauze mezi *Lístočkem z brezy* a *Stupavskou krčmou*.

„Počkej, až zahrajou něco od Boney M, potom uvidíš, jaké tance mám opravdu ráda,“ udržovala jsem zdvořilostní konverzaci.

„A mě bys nemohla mít ráda?“

Myslela jsem si, že špatně slyším. Ta věta opravdu patřila mně? Jen pár metrů od nás seděla u stolu blondýnka ve vyzývavých modrých šatech, s níž Stano přišel. Můj výstřih na zádech se s tím jejím na hrudi nedal srovnávat. Znuděně usrkávala ze skleničky, Stana nespouštěla z očí a čekala, kdy se jí konečně bude věnovat. Překvapením jsem zkazila i obyčejný valčíkový krok.

„Nespletl ses náhodou? Tvoje přítelkyně sedí tamhle...“

„To není moje přítelkyně.“

„Vždyť jsi s ní přišel!“

„No a?“

„Tak asi je.“

„Chtěl bych, abys ty byla moje přítelkyně,“ řekl stejně klidně, jako kdyby oznamoval, že venku se setmělo. Zase jsem zkazila valčíkové kroky a vykročila příliš prudce mezi jeho nohy. Uf, počítej pořádně, Vladko. Raz, dva, tři, raz, dva, tři...

„Tak co, dokázala bys mě mít ráda?“ Kapela krátkými fanfárami oznámila, že si dává pauzu, protože, *ha-ha-ha, hudba, ryba, dyňa, sviňa potrebujú pohár vína*. Stano se přede mnou ještě džentlmensky uklonil a doprovázel mě k rodičům. „Přemýšlej o tom,“ stihl mi ještě zašeptat do ucha, dřív než se zeširoka usmál na matku. „Vracím vám ji nerad, ale určitě si s ní chtějí zatancovat i jiní.“

Matku komplimenty neobměkčily, viděla jsem na ní, že se jí můj tanečník ani trochu nelíbí. Sledovala ho ještě ostřejším zrakem než jeho modrá blondýnka.

„Dávej si na takovéhle typy pozor, Vladko,“ řekla mi,

když se už na parketu točil kolem té své přítelkyně-nepřítelkyně. „Sukničkář zůstane sukničkářem celý život.“

„Mami, neblázni! Jenom jsme si trochu zatancili, *Stupavská krčma* má k erotickým tancům daleko,“ vyzouvala jsem si nenápadně pod stolem nové boty, aby si nohy odpočinuly.

„Jen aby, Vladko, jen aby. Takovíhle muži dělají ženy nešťastnými.“

„Budu na to myslet, jestli mě ještě jednou vyzve k tanci.“ Za jiných okolností měla matka můj humor ráda, ale dneska se nechytala.

„Radši se mu vyhýbej.“

Ne že by Stano vstoupil na vesnickém plese nesmazatelně do mého života, ale vyhnout se mu při nejlepší vůli nedalo. Pravidelně jsme se setkávali ve vlaku, kterým on jezdíval do Bratislavy za prací a já do školy. I tam jsem ho vždycky vídala přituleného k nějaké slečně v kupé. Buď jsem s nimi celou cestu jen tak prokecala, nebo jsem stála na chodbičce u okna, když bylo jasné, že chtějí být radši sami.

„Kam ses vypravila?“ stál jednou náhle v úzké chodbičce vedle mě. Vlak se rozhoupal a on nenašel lepší způsob, jak nespadnout, než mě obejmout kolem pasu. Zvláštní, vůbec mi to nebylo nepříjemné.

„Nechtěla jsem vás vyrušovat, očividně jste se dobře bavili sami.“

Mávl lhostejně rukou směrem ke kupé. „S tebou je mnohem lepší zábava než s ní. Ty jsi vtipná a bystrá.“ Nikdy bych si nepomyslela, že mi právě od něj tyhle triviální komplimenty tak zalichotí. Ale vysvětluje někomu ve dvaceti letech, že jsou to banality, na jaké borci typu Stana chytají naivky jako já. Spolkla jsem mu to. Velmi rychle.

Dokonce jsem si to dokázala zdůvodnit, že i takový větroplach konečně zjistil, jak skvělé jsou cílevědomé studentky ve srovnání s tuctovými buchtami, které ho přestaly bavit po pár týdnech.

Samozřejmě že jsem se nechala trochu dobývat. Chodil za mnou na kolej s vytrvalostí hodnou stopovacího psa, byl vždy pozorný, milý a šarmantní. Zamilovala jsem se tak, jak se to člověku stane jen jednou za život, zamilovala jsem se nebezpečným způsobem. To je takový, kvůli němuž úplně oslepnete a vůbec neregistrujete, že objekt vaší lásky ani zdaleka neprožívá to co vy.

4 Vznášela jsem se půl metru nad zemí, zářila jsem, moje výkony na běžeckém okruhu se výrazně zlepšily. Se Stanem jsem trávila každou volnou chvíli, visela jsem mu na rtech a věřila každému slovu, které řekl. Celý můj svět se točil kolem Stana, měla jsem ho pod kůží, milovala jsem jeho vůni i vůni jeho cigaret, když frajersky vyfukoval kouřové kroužky. Nejvíc mě fascinovaly jeho ruce. Je to zvláštní, ale na mužích si nejdřív vždycky všímám právě rukou. Pokud měl dlouhé rovné prsty, upravené nehty a úsporná gesta, hned jsem si dokázala představit, jak mě jimi hladí.

Stoupla jsem i v očích kamarádek, vždyť jsem to byla já, ke komu patřil největší frajer v okolí. Jediný, kdo o mém randění se Stanem nevěděl, byla matka. Neměla ho ráda. Když jsem se doma jednou podřekla, že se s ním v Bratislavě občas sejdu, zastavila se jí naběračka plná nedělní nudlové polévky na půli cesty mezi hrcem a mým talířem.

„Jsi už dospělá, Vlado, máš svůj rozum. Ale dávej si na toho člověka pozor. Nebudeš s ním šťastná.“

Řekla mi Vlado! Muselo ji to pořádně naštvat. Normálně se mě to dotklo, co je na tom tak strašného, proboha? Vždyť s ním jen chodím, je nám fajn, nebudu si ho brát ani se nechystám strávit s ním zbytek života! Dneska vím, že

jsem si tehdy měla raději zapamatovat hlavně matčinu poslední větu, než se urážet, že už pro ni nejsem Vladka.

„Nebudeš s ním šťastná.“

Vyřešila jsem to samozřejmě po svém – abych se vyhnula matčinu moralizování a velevýznamnému vzdychání, radši jsem jí o schůzkách se Stanem nic neříkala. Ani náhodou jsem jí nevyprávěla o tom, kolikrát se mnou na koleji přenocoval, když spolubydlící odjely na víkend domů. A už vůbec jsem se jí nepochlubila, že mě pozval na celý týden do Tater a já jsem okamžitě souhlasila. Dokonce jsem jí tehdy drze zalhala a ani jsem nehnula brvou. Spolkla mi i s navijákem historku o tom, že jedeme se školou na soustředění a ve vysokohorském vzduchu se budeme věnovat hlavně sportu. Přitom jsem si už představovala, jak se budeme ruku v ruce procházet kolem Štrbského plesa a užívat si mnohem komfortnější soukromí než na kolejním pokoji na tvrdé erární posteli.

Moje představy se do puntíku naplnily. Jenže trvaly přesně jeden den. Když si Stano v hotelové kavárně po dobré večeři zapálil cigaretu a požitkářky vyfoukl mé oblíbené kouřové kroužky, místo abych pocítila tichou radost a partnerskou sounáležitost, udělalo se mi nevolno.

„Zbledla jsi jako stěna. Něco není v pořádku?“ zeptal se překvapeně.

„Asi mi nesedly ty masné hranolky.“

Zahleděl se na mě a ve vteřině vyhodnotil situaci po svém.

„Pokud vím, takhle se neprojevuji masné hranolky, ale těhotenství.“

„To neříkej ani z legrace, Stanko.“

Žaludek mi dával jasné signály, že on nežertuje. Nežertoval ani Stano.

„Vzpomínáš si na tu sobotu před třemi týdny, jak venku

pršelo a v televizi dávali gymnastiku? Jak jsi ji chtěla sledovat a já jsem tě přesvědčil, že mám pro tebe lepší program? Myslím, že tehdy se to stalo.“

„Co se stalo?“ Pořád jsem tomu odmítala uvěřit.

„Otěhotněla jsi.“

Stano dál klidně kouřil. Kroužky dýmu se nad našimi hlavami měnily z malých kruhů na větší s čím dál nevýraznějšími okraji, až se z nich stala souvislá kouřová clona. Jako by mě pomalu a nenápadně paralyzovala, když jsem si začala uvědomovat důsledky toho, co se stalo. Ještě pořád byla šance, že se Stano mylí, že za mými příznaky nevolnosti jsou opravdu jenom hranolky smažené v přepáleném oleji. Ale když jsem si uvědomila, že menstruaci jsem měla dostat už před několika dny a že ty nešťastné hranolky, které mi vždycky tak krásně voněly a nemohla jsem se jich nabažit, mi dneska opravdu nechutnaly, dolehlo to na mě plnou silou.

Jsem těhotná. Už je to asi tak.

První, co mi problesklo hlavou, bylo, že státnice z plavání nejspíš neudělám. Bože, na škole mi tolik záleželo! A na fakultě tělesné výchovy je těhotenství větší problém než na elektrotechnice.

Kde budeme bydlet? To byla otázka číslo dvě. Z čeho budeme žít a živit dítě? Naskočila hned další.

Budu se vdávat?

Já?

Teď?

Za Stana?

Zase se mi zvedl žaludek. Ne z rozbouřených hormonů ani z hranolků, ale z problému největšího ze všech, které na mě začaly vyskakovat z kouřové clony kolem Stana.

Jak to proboha oznámím rodičům?

5 V následujících dnech příznaky těhotenství polevily, ale celou situaci jsem si uvědomila se všemi důsledky. Vynořovaly se stále nové a nové důvody, které říkaly, že na dítě vůbec, ale vůbec nejsem připravená. Bylo mi teprve dvaadvacet, před sebou jsem měla ještě dva roky studia a neměla jsem žádný příjem. Stano žil a pracoval v Bratislavě, ale bydlel na dělnické ubytovně. Milovala jsem ho, ale o společném životě s ním, a navíc s dítětem, jsem neuvažovala ani náhodou.

Když uplynulo několik dalších týdnů a bylo definitivně jasné, že nejde o planý poplach, ale opravdu čekám dítě, dostala jsem obrovský strach z porodu. Marně jsem si říkala, že ho zvládnou miliony žen na světě, já budu určitě výjimka, kolem níž budou kmitat vystrašení lékaři, a nakonec stejně umřu v nepopsatelných mukách, protože mi nedokážou pomoci. Typická vyděšená mladá holka, která o tom neměla ani potuchy. Porod však bude už jen vyvrcholením jiných muk, těch, která mě čekají, až radostnou novinku, že čekám dítě se Stanem, oznámím rodičům.

Bála jsem se. Bála jsem se od prvního okamžiku, co jsem se dozvěděla, že jsem těhotná. O radosti nemohlo být ani řeči, u mě ani u Stana. On to prostě vzal na vědomí s odevzaným „no co se dá dělat, nějak to zvládneme“. Ale úplně nejvíc jsem se bála reakce matky, která vůbec netušila,

že se Stanem chodím. S tím Stanem, před kterým mě od samého začátku varovala. Navíc jsem jí dlouhé měsíce lhala.

To bude hrůza!!! Hrůza, hrůza, hrůza!!!

„Už to musíme vyřešit, vždyť za chvíli to na mně bude vidět,“ odkládala jsem oznámení o svém těhotenství do třetího měsíce. Tolik jsem se toho rozhovoru bála.

„Je to na tobě,“ prohlásil Stano. „Jdu někam sehnat kytičičku pro tvoji matku. Ty běž za ní a řekni jí to a já tě přijdu požádat o ruku.“

Podlamovala se mi kolena, když jsem kráčela domů s vědomím, že už nemůžu couvnout. V obýváku jsem našla jen otce, pohodlně sedícího na gauči před televizí. Když jsem vešla, vstal a ztlumil zvuk. Vždycky jsem domů dorazila plná zážitků ze školy a chrlila na něj banality až do předpovědi počasí. Jen na těch pár minut mě zastavil, protože bez informace, jak bude následující den, být nemohl.

„Dneska ti to mimořádně sekne,“ přivítal mě s úsměvem na tváři. Že by byla slova o tom, že těhotné ženy zkrásní, pravdivá?

„Ahoj, tati, jak se máš?“ políbila jsem ho na tvář a poškrábala po strništi na bradě. Byl to náš rituál, kam až moje paměť sahá. A pamatuju si časy, kdy jsem ještě chodila do školky, on mě nosil na ramenou a já výskala smíchy, když mě jeho zarostlá brada lechtala na rukách.

Teď jsem vedle něj odevzdaně dosedla a pohled zabodla do televizní obrazovky, na níž němě otvíral ústa sportovní komentátor.

„U nás je všechno v pořádku. Matka je ještě v práci, dneska má odpolední směnu, přijde až po jedenácté.“

„Po jedenácté? To je už za tři hodiny.“

„Jestli máš hlad, v ledniciče najdeš svíčkovou od oběda. Stačí si ji ohřát.“

„Nemám hlad.“

Ticho. V televizi nehlučně běhají zpocení fotbalisté, kdosi dá komusi gól a fotbalisté se objímají.

„Pokud nemáš hlad, tak rovnou spusť. Co je nového?“

Zase ticho. Dost dlouhé na to, aby otec pochopil, že něco nového je.

„Dneska moc nemluviš, Vladko. Stalo se něco?“

Otce jsem se nebála tak jako matky, ale říct tu krátkou větu byl pro mě problém.

„Stalo, tati.“ Už ji musím ze sebe dostat. „Musím se vdávat. Jsem těhotná.“

Nevím, co jsem čekala. Jaká reakce by byla přiměřená. Určitě jsem nepředpokládala, že se mu na tváři rozlije úsměv, obejmje mě a řekne „blahopřeju, Vladko, už jsem se nemohl dočkat, až budu dědečkem“. To jsem odhadla správně. Otec zůstal klidný, tak jak ho znám. V televizi už meteoroložka gestikulovala, obklopená obrázky blížící se tlakové níže od západu, ale všechno dělala v absolutní tichosti. Oba jsme ji soustředěně sledovali pohledem, jako by právě ona měla předpovědět, co se bude dít.

„Co se dá dělat?“ vzdychl otec. „Nemám řemen, abych tě pořádně seřezal. Jsi už dospělá, budeš to muset zvládnout.“

Uf, tak první dějství mám za sebou poměrně bezbolestně. Pokusila jsem se o úsměv, který měl znamenat, že na mě se v tomhle směru může spolehnout.

„Děkuju, tati,“ políbila jsem ho i na druhou tvář. „Ještě to musím nějak oznámit mámě.“

„Tak to ti nezávidím,“ vstal a zesílil zvuk. „A kdo je vlastně ten tvůj vyvolený?“ zeptal se jakoby mimochodem.

„Stano. Vždyť víš který,“ oznámila jsem a úporně se snažila o tón – vždyť to přece není nic nečekaného.

„Potěš pánbůh.“ Těmito dvěma slovy vzal otec na vědomí, že jeho jediná dcera si už vybrala muže svého srdce. „A kde je vlastně v tuhle důležitou chvíli?“

„Šel koupit kytici, ještě musíme zpracovat mámu.“

„Inu, to si, Vladko, opravdu musíte vyřídit sami.“

Svíčková mi vážla v krku, knedlíky se v něm zasekávaly, když jsem se dívala na hodiny a počítala každou minutu do matčina příchodu. Zvonek u dveří mě vyděsil už před půl jedenáctou. Byl to Stano, dal si opravdu záležet – kytice, kterou přinesl, byla obrovská. Moc mě to neuklidnilo. Seděli jsme v kuchyni a čekali na matčin příchod společně, ale bylo mi jasné, že tohle bude jen mezi mnou a matkou.

Klíče zarachotily v zámku. Slyšeli jsme ji, jak se v předsíni zouvá a kabát odkládá do skříně. Potom vejde do kuchyně, zkontroluje, jestli jsme snědli to, co nám nachystala, zacinká nádobím a jde do postele. Byl to tradiční večerní rituál, který znamenal, že matka přišla z práce a všechno je jako vždycky v nejlepším pořádku.

Jako první v kuchyni uviděla kytici. Za ní seděl Stano. Ve vteřině všechno pochopila, beze slov. Polil mě studený pot.

„Dobrý večer, chtěl bych...“ Stano s rachotem vstal a podával jí květiny, matka mu však nevěnovala sebemenší pozornost a s výrazem totálního vyčerpání klesla na židli. Její šok a zklamání mě bolely víc, než kdyby mě tam rovnou propleskla a vyhodila z domu.

„Jak to chceš zvládnout?“ Na Stana se zatím ani nepodívala, mluvila jen se mnou.

„Ještě nevím, mami. Musíme se vzít a najít si bydlení. Dítě se narodí v srpnu, ještě máme čas. Tak snad to dopadne dobře,“ hlesla jsem.

„Jak se chceš o ni postarat?“ obrátila se zničehonic na Stana. K mému údivu se jejího odmítavého tónu vůbec nezalekl a svůj šarm použil i na ni. Usmál se od ucha k uchu.

„Nebojte se, Vladce nebude nic chybět,“ využil situace a vtiskl jí kytici do ruky. Matka mlčky vytáhla ze skříňky vázu, napustila do ní vodu, vložila květiny, postavila do prostřed stolu a stejně mlčky odešla do ložnice. Za pár vteřin zhasla.

Vyřízeno. Pocit jsem měla špatný, dokonce velmi špatný, ale už jsem to aspoň měla za sebou.

„Nic si z toho nedělejte,“ nakoukl do kuchyně otec, který zřejmě celý rozhovor poslouchal z obývacího pokoje, přestože se do něj zapojit nechtěl. „Znáš přece matku, Vladko, neboj se. Nějak se to urovná. Běž se na to vyspat.“

Tu noc jsem nakonec opravdu spala poměrně dobře. Vždyť jsem usínala s vědomím, že mě čeká svatba a potom šťastný život až do smrti po boku milovaného otce mého dítěte.

Víc jsem se mýlit nemohla.

6 V našich životech se nic nezměnilo. Já jsem i nadále bydlela na koleji a chodila do školy, Stano žil na dělnické ubytovně na opačném konci města. Dvakrát třikrát do týdne se na mě přišel podívat.

Nejbližší noc, kterou jsme spolu strávili, byla svatební. A ta moje byla vskutku nezapomenutelná. Když se příbuzenstvo pozdě v noci konečně rozloučilo a rozešlo do svých domovů, převlékla jsem se do civilu a se svatebními šaty přehozenými jen tak přes ruku jsme se šli se Stanem vyspat „k němu“.

Dělnické ubytovny v Petržalce byly bývalé kravíny, narychlo upravené na to nejnutnější přežití pro chlapy, kteří stejně tráví celé dny na stavbách. Nevedla k nim ani silnice, pouze vyšlapaná cestička, která se v době deště změnila v moře bláta. Většině obyvatel ubytoven to bylo jedno, jen několik z nich si do keřů u cesty schovalo igelitové tašky. Ty si navlékli na boty a největší břечku přešli s nohama v suchu.

I já jsem se v tuto významnou sobotu mého života, vlastně už neděli brzy ráno, brodila k ubytovně s bílými svatebními šaty v náručí a s igelitkami na nohách. Stanův pokoj byl jen o málo větší než vězeňská cela a ani vybaveností k ní neměl daleko – jedna postel, rozvrzaná skříň, noční stolek. A všude linoleum, jehož pach si dodnes pamatuju. Na chodbě vrzly dveře.

„Všechno je tady slyšet, ale jednu noc to snad vydržíš,“ zašeptal Stano. „Nevím jak ty, ale já jsem utahaný jako kuň, zalehnu a budu spát až do oběda.“

Zalehla jsem také, ale bouchání dveří a chrchlající chlapi, kteří se nad ránem jeden za druhým přesouvali na jediný společný záchod na chodbě a střídali se v miniaturní sprše, zařídili, že svatební noc byla pro mě opravdu nezapomenutelná.

V pondělí jsme se opět vrátili do starých kolejí. Kromě toho, že v občanském průkazu jsem už měla jiné příjmení, se v mém životě nic nezměnilo. Jenom břicho mi rostlo a s ním i obavy, co se bude dít, až se miminko narodí. Stano mi tvrdil, že pro nás shání společné bydlení, a nemá tak už vůbec čas chodit za mnou na kolej. Zůstala jsem sama. Vdaná a s manželem, ale sama na krásný zážitek, kdy se miminko poprvé pohnulo a začalo kopat. Sama, když tlačilo na močový měchýř a nutilo mě stále se zdržovat v blízkosti toalety. Sama, když jsem v pátém měsíci dostala silnou angínu, nemohla jsem pořádně ani dýchat a doktoři – těhotná, netěhotná – mi museli nasadit silná antibiotika. Byla jsem sama, i když se mi už obtížně nastupovalo do autobusu a vystupovalo z něj, úplně sama, když jsem v obchodech vybírala aspoň pár kousků vybavičky.

Modré, nebo růžové?

Bude to chlapeček, nebo holčička?

To je jedno, samozřejmě, hlavně ať je zdravé.

Ale Stano pomáhal, i když jen na dálku. Sám sehnal od tety z Rakouska spoustu krásných dětských věcíček a moderní kočárek s velkými koly.

Prerušila jsem studium a vrátila se k rodičům. S představou, že tam budu do porodu, potom se uvidí. Matka mě vzala na milost, ale její nesouhlas s tím, jak jsem si podle

ní zničila život, byl přítomný v jejím tichém smutku, stručných větách i lítostivých pohledech, které jsem občas zachytila, i když si myslela, že je nevidím. Nahlas mi však nevyčítala nic, zařídila jsem si věci po svém, co mi do toho ona má teďka co mluvit?

Otec vzal všechny události na vědomí bez stresu a s pochopením. Koupil si knihu *Naše dítě* a na porod se začal připravovat nejzodpovědněji z nás všech.

Stana jsem někdy neviděla celé týdny. Nebylo žádné vodění za ručičky, společné procházky a počítání dnů do termínu, kdy se narodí naše první děťátko. Žádné projevy toho, co podle mě ostatní nazývají láska, si nepamatuju. A i když se na mě přišel podívat, býval často podrážděný a jeho nálady byly občas nevyzpytatelné.

„Proč jedeme po téhle mizerné cestě?“ reptal v autě, když jsem otci poradila, aby odbočil z hlavního tahu do vedlejší ulice, a vyhnul se tak semaforům na nejbližší křižovatce.

„Budeme doma dřív. Teď doprava, tati, a ještě jednou doprava.“

„Asi těžko, když je to tankodrom, po kterém se musí jet dvacítkou. To byl zase něčí skvělý nápad.“ Matka Stana sice pořád nonšalantně přehlížela, ale teď zatnula zuby a ze zadního sedadla mu poklepala na rameno.

„Kroť se, mladej, jsou tady ženy. A jedna z nich je tvoje.“

Otec překvapeně zvedl obočí a podíval se do zpětného zrcátka, jestli to opravdu říká matka.

„Pozor, stále jsi na vedlejší...“ Nestihla jsem dopovědět, zleva do nás naboural staříčkový malý fiat. Opravdu malý a i on jel v úzkých uličkách maximálně dvacítkou. Nikomu se nic vážného nestalo, jenom fiatu upadla espézetka a jeho pevný přední nárazník ohnul na našem autě

blatník. Za volantem navíc seděl kluk asi v mém věku, jehož nejvíc mrzelo, že zmešká začátek jakéhosi fotbalového zápasu.

„Jsi v pořádku?“ zeptala se mě matka, zatímco s ním otec venku nehodu vyřizoval.

„Myslím, že jo,“ vytahovala jsem kabelku zapadlou pod sedadlem. Dostat se do takového předklonu v sedmém měsíci, to vyžaduje pořádný výkon.

„Ty myslíš, že jo? Vážně? Myslíš si, že tohle je v pořádku?“ Stano vyskočil z auta, otevřel dveře na mé straně a táhl mě ven k promáčknutému blatníku.

„Tohle je podle tebe v pořádku?“ zvyšoval hlas a škubal mi rukávem. „To byl nejhlupejší nápad, jaký jsi mohla dostat, ty kozo pitomá. Takhle to dopadne, když se někdo úplnou náhodou spolehne na tebe. Kriste na nebi, slepice! Ještěže jsi neseděla za volantem.“

Stano hulákal na celou ulici, nevšímal si mladého řidiče fiatů a kašlal i na moje naprosto zmatené rodiče. Nedokázali na jeho křik reagovat jinak než rozpaky, u nás doma nikdy nikdo s nikým takhle nemluvil. Cítila jsem jen hanbu a ponížení. Za urážky, jimiž mě manžel zasypal, za to, jak se na něj a na mě dívá nechápající řidič fiatů, ale nejvíc z hnusného pocitu, že matka měla nejspíš pravdu. Zatím jsem se Stanem nezažila pocit sounáležitosti, a už vůbec ne štěstí. Ale říkala jsem si, že po narození dítěte se to určitě změní, když to bude dokonce syn, tak prý i drsní chlapi zjihnou. Potom už bude dobře.

Důvěra v to, že lidé, aspoň ti nejbližší určitě, jsou na sebe hodní, mě stále neopouštěla. A už vůbec jsem ve svém návodu na život neměla uloženou informaci, že jeden druhému může i lhát. Něco takového nepatřilo do mé výbavy, takže když jsem se s tím setkala poprvé, podruhé, popáté

i popatnácté, odmítala jsem to. Ignorovala jsem do očí bijící skutečnosti, stáhla rolety, abych nic neviděla, a přesvědčila jsem samu sebe, že se mýlím. Protože já jsem ta hloupá koza, husa i slepice. Když jsem mnohem později konečně připustila, že se nejspíš nemýlím, bylo už příliš pozdě.

7 Do porodu mi zbývalo jen několik týdnů, když Stano přišel s úžasnou novinou – sehnal pro nás bydlení v nájemním domku na periferii Bratislavy. Všechno bude dobré, dobré, dobré, radovala jsem se v duchu a tak trochu i navenek. Stano měl právě dobrou náladu, tak mě nechal, abych ho objala a radostí udělala pár tanečních kroků v matčině kuchyni. Až potom mi oznámil i nepříjemnou novinku – odjíždí na manévry.

Věděla jsem hned, co to znamená. Až budu rodit, nebude nablízku. Do porodnice mě tak nakonec vezl bratr. Doma měl čerstvého dvouměsíčního syna, už jako zkušený otec mě tehdy uklidňoval.

„Zvládneš to, ničeho se neboj. Všechno potřebné máš nachystané,“ mrkl na tašku s věcmi do porodnice, která stála v předsíni připravená už dva týdny, „o ostatní se postarají doktoři.“

V nemocnici počkal, než mě zaregistrují na příjmu, popřál hodně štěstí, slíbil, že dá vědět Stanovi a že sám zítra zavolá, aby věděl jako první, jestli má neteř nebo synovce. Ještě se v hlavní bráně otočil a zamával mi.

Opět jsem zůstala sama. Čekala mě událost, o níž ženy i muži mluví jako o jedné z nejsilnějších a nejkrásnějších v životě – porodím dítě. Proč se cítím opuštěná, bezradná a odkázaná jen sama na sebe?

„A co vy tady dneska chcete? Kdo vám řekl, že rodíte?“ mračila se na mě doktorka, která mě prohlídla.

„Je patnáctého, termín porodu mi stanovili na jedenáctého, už čtyři dny přenáším.“

„Ale vždyť vám ani plodová voda neodtekla. Myslíte si, že tady opravdu nemáme jinou práci, než se zabývat přecitlivělými prvoroďičkami? Sbalte se a běžte domů,“ zahodila chirurgické rukavice do koše a začala cosi psát do mé karty.

„Nemám se jak dostat domů, bratr už odjel.“

„Tak ať se vrátí, mladá paní,“ ani nezvedla oči od papírů. Kde žijou všechny ty milé a laskavé doktorky, pro které pomáhat dětem na svět je krásným posláním?

„Bydlíme odsud sto kilometrů, on už je na cestě domů,“ hlas se mi třásl, jak jsem se bránila pláči. Je mi špatně, bojím se, jsem v nemocnici úplně sama a ještě se po mně vozí jakási bezcitná domina v lékařském plášti. Co měla se mnou udělat? Vyšoupnout mě v devátém měsíci a s taškou plnou plenek před porodnici? S reptáním mě nakonec hospitalizovala, ale neodpustila si komentář, že zabírám postel ženám, které to opravdu potřebují.

Proplakala jsem celou noc, vystresovaná a opuštěná uprostřed nehostinného nemocničního pokoje. Až ráno přišel doktor, který rozhodl, že pokud se do večera nic nezmění, porod mi vyvolají.

Rodila jsem druhý den brzy ráno, vlastně ještě v noci. Rozespalí lékaři a sestry mechanicky vykonávali jednotlivé úkony mezi mýma nohama. Jen slovo „zatlačte“ říkali s čím dál větší naléhavostí. Miminko bylo velké a vypadalo to, že dostat ho na tenhle svět bude fuška.

Také byla. Když se to konečně podařilo, z hlavního porodníka vypadlo naprosto spontánně: „No hurá, valibuk je tady.“

„Máte kluka, maminko,“ ukázala mi sestra svraštělé červené miminko, které se vzápětí zcela nevalibukovitě rozplakalo.

„Máte pro něj připravené jméno?“

Tak a je to tady. Mám syna! Právě jsem se stala matkou a budu jí až do konce života. Abych se postarala o tenhle malý vřeštící uzlíček, byla s ním, až bude růst, učila ho chodit, jíst a mluvit, později s ním psala domácí úkoly a chodila do kroužků. Možná ho bude bavit karate, možná rybaření nebo šachy. Budeme jezdit na dovolené k moři, chodit na dobré filmy do kina. Odmaturuje, možná půjde i na vysokou školu, bude z něj sebevědomý chytrý mladý muž, o něhož se budu moct jednou opřít...

„Lukáš. Bude se jmenovat Lukášek.“

8 Pro každou matku je příchod dítěte na svět nádherným zážitkem. První týdny a měsíce po porodu se svět zkoncentruje pouze na jeho potřeby a několik čtverečních metrů kolem postýlky. Pozorujete každý jeho nádech, nekoordinované pohyby drobných prstíčků, dokonce i pláč a křik jsou krásné, když pláče a křičí vaše úžasné, zdravé a milované dítě. Hrdě chodíte s kočárkem na první procházky a v duši máte klid, radost a mír.

Aspoň tak jsem to slyšela.

Ale nezažila.

Lukáška mi přinesli do pokoje až druhý den, zabaleného a zavázaného v zavinovačce. Protože byl opravdu velký, při porodu mu popraskala kůže pod nosíkem a pod okem měl modřinu. Okamžitě jsem začala rozbalovat zavinovačku, abych ho zkontrolovala celého.

„To nemůžete, to se nesmí,“ zhrozila se sestřička a pokoušela se mi v rozbalování zabránit. V té době byli ještě pediatri předsvědčení, že miminko musí být stále zavinuté v zavinovačce, ale já jsem na jejich názor kašlala. Musela jsem svého syna vidět celého za každou cenu, zkontrolovat ruce, nohy, prsty i to, jestli je jako chlapec opravdu úplně v pořádku. Musela. Bála jsem se, že léky, které jsem užívala v těhotenství, mohly miminku ublížit.

„Je to moje dítě, když ho rozbalím, nic s tím nenaděláte,“ vyřídila jsem sestřičku rychle. Ale asi na ni víc zapůsobil pohled vlčice, která brání své mládě a nesnese odpor, jelikož jen uraženě odkráčela a nezavolala na mě doktory ani psychiatry. Chlapeček byl naprosto v pořádku a navíc dobře jedl, a když nejedl, tak spokojeně spal.

„Ježíši, ten je ale ošklivý,“ zmrazil mé nadšení Stano, když svého syna poprvé uviděl. Zabořila mě celá duše, poporodní bolesti byly proti tomu legrace. Žádná radost, žádná sounáležitost, jen Stanovo zklamání. Po půlhodině se zvedl s tím, že tedy jde svého prvního syna zapít. I když je ošklivý.

Zase jsem zůstala sama. Sama v nemocnici se synem, který se svému otci nelíbí už první den, co je na světě. Probrečela jsem celou noc, až mě začalo bolet břicho. Bolelo mě i druhý den ráno, do večera to nepřešlo, dokonce se to zhoršovalo. Nakonec mě musel prohlédnout lékař, který zjistil, že mě po porodu pořádně nevyčistili a musí se to okamžitě napravit. Zase pláč, bolest, narkóza, kyretáž a další a další slzy. Chci jít domů z téhle nevlídné nemocnice! Chci být s malým Lukáškem a užívat si mateřství.

Někdo tam nahoře aspoň tuhle moji prosbu vyslyšel, ale musela jsem si na to počkat dalších deset dní. Lukášovi se mezitím zahojila všechna drobná poranění z těžkého porodu a domů jsem přinesla krásného voňavého valibuka, kterého jsem musela krmit každé tři hodiny.

„Jak držíš to dítě, proboha? To není kus dřeva, to je lidská bytost,“ komentoval Stano moje pokusy najít si při kojení polohu, která by byla co nejpříjemnější pro mě i pro Lukáška. Zkoušela jsem to vsedě i vleže, v noci jsem se opřela o čelo postele a často tak i usnula, při manipulaci s křehkým miminkem jsem si jako prvorodička občas po-

čínala nešikovně a příliš opatrně, jen abych mu nijak neublížila.

„Snaž se trochu, Vladko. Takhle přece nemůže matka s dítětem zacházet.“ Mohla jsem se snažit sebevíc, aby se to líbilo Stanovi, se mi nedařilo. Tolik jsem mu chtěla vyhovět, tolik jsem toužila po uznání od muže, jehož jsem nesmírně milovala, že tím nejdůležitějším se pro mě stalo zasloužit si jeho spokojenost.

Nikoli být sama spokojená, ale udělat všechno pro to, aby byl se mnou spokojený on. Být perfektní matka a manželka – to je to, co se ode mě očekává, a já musím tato očekávání naplnit. Při tom, jak jsem se snažila nedráždit Stana svými nedokonalostmi a byla zaneprázdněná mateřskými povinnostmi, jsem vůbec nezaregistrovala jeho chyby. Zamilovaná až po uši jsem si vždycky dokázala zdůvodnit, že nemá čas chodit se mnou ven s kočárkem, protože vydělává peníze, abychom se my měli dobře. Nestáhá si Lukáška ani otcovsky přitulit, protože je unavený a musí se vyspat. Neumí se s ním pomazlit, neprojevuje emoce, nezvlhnou mu oči něhou, když se jeho syn poprvé doopravdy usměje.

Nikdy jsem to nezažila.

Asi tak má být, uměla jsem si zdůvodnit i Stanovy čím dál častější odchody z domova. Dělá to všechno pro nás. Neměl problém přesvědčit mě, že pokud chci, aby domů nosil víc peněz, musí si udělat maturitu. To znamená, že bude ještě méně s námi a na mně zůstane ještě víc povinností. Zvládnou to, samozřejmě že to zvládnou, hlavně ať je Stano spokojený a má mě rád.

O tom druhém jsem odmítala pochybovat. I když pocit samoty a odkázanosti jen na vlastní síly ve mně narůstal. Umlčela jsem ho jiným pocitem – pocitem, že si to jen namlouvám.

9 Lukáškoví bylo sotva pár týdnů, když jsem se vrátila do školy. Dokončit jsem ji chtěla v každém případě, i za cenu mimořádně složité organizace péče o něj. O pomoc jsem požádala svoji i Stanovu matku, ale navzdory jejich velké ochotě to jen tak tak fungovalo měsíc. Stihnout každý den chodit do školy a kromě toho ještě přebalovat, krmit, prát, žehlit, jezdit s kočárkem, vařit, uklízet a občas se trochu vyspat, bylo nad lidské síly. Po měsíci navíc nastala situace, že se při nejlepší vůli ani jedna babička nemohla o Lukyho postarat, já jsem zase při nejlepší vůli nemohla chodit do školy s dvouměsíčním miminkem.

Uchýlila jsem se tedy ke kroku, který si dodnes vyčítám – Lukáše jsem dala do domova. Ne, ne do dětského domova, kam děti odkládají rodiče, kteří je nechtějí. Byl to pečovatelský dům pro malé děti a pro matky zřejmě v podobné situaci jako ta moje. Musela jsem Lukáška budit každý den v šest ráno, nakrmit ho a doprovodit k pečovatelkám. Potom spěchat do školy. Několikrát denně si odstříkat mléko a zanást ho do domova, aby mohly Lukáška nakrmit. Večer ho vyzvednout, pospíchat domů a pokračovat v kolotoči kojení, přebalování, vaření, uklízení a ještě učení.

Po třech týdnech v tomhle šíleném tempu mi ruply ner-

vy. Hlavně z hnusného pocitu, že o mého malého synáčka se v nejkrásnějším miminkovském období starají cizí lidé a já egoisticky myslím jen na sebe.

„Seru na školu,“ oznámila jsem Stanovi. „Takhle to nechci.“

Překvapilo ho to. Neměl sice vůbec čas mi s malým pomáhat, ale neměl ani nic proti tomu, abych do školy chodila, pokud si to dokážu zorganizovat.

„Promiň, se mnou nepočítej. Jedu na služební cestu do Brna, vždyť víš. Není nějaké jiné řešení?“

Poslední zoufalý telefonát mým rodičům.

Měla jsem štěstí. Co štěstí, měla jsem hodné rodiče, kteří mi chtěli pomoci, a to i za cenu ztráty osobního komfortu. Lukáš byl u nich nakonec až do mé promoce, brala jsem si ho domů pokaždé, když jsem měla zkouškové období nebo víc než tři dny volna. Když jsem konečně držela v ruce vysokoškolský diplom, věřila jsem, že těžké časy skončily a já už budu pouze a jen matkou, která udělá všechno na světě pro svého syna, a manželkou, kterou její muž bude milovat tak, jak ona miluje jeho. Stačí jen vykročit do života tou správnou nohou.

10 Díky mému přesvědčení, že už bude jen líp, bylo období Lukáškova dětství, inu, řekněme snesitelné. Z velkého miminka vyrostl štěbetavý klučina, pro změnu drobný a hubený až do pozdní puberty. Nejvíc času stále trávil s mými rodiči, byl to právě můj otec, kdo byl svědkem jeho úplně prvních krůčků, a byl to znovu on, kdo ho odnaučil od plenek. S rodiči jezdíval na chatu, poznával zvířátka. Když mu děda daroval králíčka, uprosil mě, aby si ho mohl vzít domů, prý se o něj postará. S otcem jsme si vyměnili jasné signály tak, aby je Lukáš neviděl – až kluka králíček omrzí, můžeme z něj udělat nedělní oběd. Přeshťastný Lukášek dal však své živé hračky jméno, a to jsem už opravdu neměla dost síly a už vůbec ne cynismu, abych mu jeho milovaného Olivera jednoho krásného dne naservírovala na paprice. Ale když se králíček právě jednoho krásného dne z naší malé zahrádky ztratil, Luky se smutkem, ale statečně přijal fakt, že Oliver utekl.

Lukyho obrovskou láskou se stala autíčka. I dnes, když už je dospělým mužem, dokáže stát před hračkářstvím a obdivovat modely drahých aut. Jako kluk po nich toužil s dětskou vášní. Stále jsme se se Stanem potýkali s finančními problémy, ale Lukáš měl všechno co ostatní děti v jeho věku. Velké oranžové porsche na dálkové ovládání však bylo nad naše možnosti.

„Mami, já ho chci,“ stál před ním v obchodě a nehýbal se z místa.

„Je krásné, Lukášku, ale koupíme radši tenhle parádní mercedes, co říkáš?“ Tradiční maminkovský trik na odlákání pozornosti nezabral.

„Chci porsche. Chci tohle oranžové porsche.“ Nebyly mu ještě ani tři roky a vyslovit písmeno r se naučil teprve před několika týdny, ve slově porsche si na něm dal opravdu záležet.

„Když budeš hodný, možná ti ho Ježíšek dá na Vánoce pod stromeček.“

„Ne, chci porsche TEĎ.“

Vzala jsem ho za ruku a táhla od objektu jeho zájmu. Nepomohlo to. Stalo se přesně to, co jsem párkrát zažila u jiných maminek a jiných dětí – hysterický záchvat vlastního syna, který odmítal opustit hračkářství bez oranžového porsche. Řval jako smyslů zbavený, praštil sebou na zem, slzy a nudle se mu rozmazaly po obličejí, řval, řval a řval, až nemohl dýchat, zčervenal a vypadalo to, že se dusí.

Lidé stojící kolem se nechápavě dívali, některé malé děti se strachy také rozplakaly. Jen Stano zůstal duchapřítomný, ale pouze do chvíle, než zmítajícího se Lukáše vynesl ven, a tam mu, už beze svědků, vlepil jednu otcovskou, až kluk odletěl ke kontejneru na odpadky.

„Zbláznil ses, Stano?“ Hrubost, s jakou malé dítě potrestal, mě šokovala. „Co to vyvádíš?“

„Zasloužil si to. Je to chlap, ať se učí, že nemůže vrískat kvůli kdejaké hlouposti.“

„Jsou mu teprve tři roky, proboha.“

„Nejvyšší čas začít s pořádnou výchovou.“

Byla to první, ale ani zdaleka poslední ukázka toho, jak

si výchovu představuje můj manžel. Jako živitel rodiny byl skutečně zodpovědný, postaral se o to, abychom měli co jíst i co si obléct, dokonce sehnal náš první opravdový a zcela vlastní byt v čerstvě rozestavěné Petržalce, ale nemohla jsem už nevidět, že to nedělá z lásky, ale jen z povinnosti. V prvních letech našeho manželství jsem si odmítala připustit, že on mě nemiluje, když já jeho přímo zbožňuju. Něco takového přece nemůže existovat, on zřejmě jen nedokáže dávat svou lásku najevo. Takových chlapů jsou tisíce, miliony, právě proto je ženy milují, že jsou pevní jako skála a lze se o ně opřít.

Nádherná teorie, které věří asi každá čerstvě vdaná dvacítká, mi však začala kulhat na obě nohy. Pevný jako skála ten můj chlap skutečně byl. Ale stejně jako skála byl také bez emocí a bez citů. Viděla jsem to každý den, tedy každý den, kdy byl doma, protože doma se, popravdě řečeno, zdržoval čím dál méně. Vnímala jsem, že s ním nemám kontakt, mohla jsem se snažit vzbudit jeho pozornost či zájem jakkoli, výsledek se dramaticky blížil k nule. Vždycky jsem se proto zaradovala, když se pustil do vaření. Opravdu ho to bavilo a vypadalo to, že je rád, že má rodinu pohromadě a může se o ni i takhle postarat. V sobotu ráno jsme vyrazili na Miletičku a nakoupili zeleninu, v kuchyni jsem Stanovi pomáhala při jejím čištění a asistovala při vaření, ale u sporáku stál on a všechno organizoval. Milovala jsem tyhle víkendy, které sálaly skutečnou rodinnou atmosférou a pohodou. Asi mi stačily k potvrzení mé iluze, že naše manželství je vlastně stejné jako kterékoli jiné.

Dnes už vím, že to tak vůbec nebylo. Stano odcházel z domova čím dál častěji. Přicházel jednou v lepší, jindy v horší náladě, nezasvěcoval mě do toho, kde je a co přesně dělá, když je pryč. A mně v žádném případě nepříslu-

šelo klást mu otázky na toto téma. Tak jsem žila s ním, ale vlastně opět sama.

V podstatě ho obtěžovalo, když jsem naznačila, že něco očekávám, a s čím dál větší hrůzou jsem si uvědomovala, že stejně ho obtěžuje i syn. První a poslední dovolenou jsme jako rodina absolvovali, když byly Lukymu dva roky. Potom už Stano nikdy neměl čas a chuť trávit svůj volný čas s námi. Poprvé a naposledy k nám do manželské postele vlezl rozespálý Lukáš jako tříletý. Stano ho surově vystrčil ven i s komentářem, ať padá do svého pokoje a neotravuje.

O mnoho let později, když jsme se potisící pokoušeli najít příčinu toho, proč se Lukymu stalo, co se stalo, si vzpomněl na příhodu, v níž ani nelétaly facky. Přišli k nám na návštěvu nějací známí s chlapcem v Lukášově věku. Hráli si spolu s Lukyho rozrůstající se sbírkou angličáků, když klučina s jedním z nich přiběhl za matkou.

„Mami, mami, podívej, to je krásné autíčko. Koupíš mi takové?“

„Co by ti ho kupovala. Vezmi si tohle,“ zareagoval Stano okamžitě.

Chlapečkovi se rozzářily oči, takové řešení se mu očividně moc líbilo. Jen jeho rodiče byli v rozpacích, stejně jako já.

„Neblázni, Stano, vždyť je to Lukášova hračka. Jak mu to chceš vysvětlit?“ Diskrétně jsem ho zatáhla do kuchyně, abychom si to vyříkali, ale on jen mávl rukou: „Jedno autíčko, proboha, vždyť mu koupíme jiné.“

Dál jsem neprotestovala, co řekl Stano, bylo pro mě svaté. Ani Luky nic neřekl, jenom zaraženě a nechápavě ukládal zbylá autíčka do velké „garáže“ v krabici od bot. Stano mu dál nevěnoval pozornost.

Lukáš se ho zřejmě už tehdy bál.

A já asi také.

Ještě však mělo uběhnout mnoho času a dojít k mnoha horším a více zraňujícím událostem, abych se rozhodla strach překonat a nemít se Stanem nic společného. Ani v dobrém, ani ve zlém. Dobrého si moc nepamatuju, na zlé se snažím už nikdy nemyslet.

11

Můj manžel mě podvádí.

Můj. Manžel. Mě. Podvádí.

Těm slovům každému samostatně jsem rozuměla, ale v jedné větě mi absolutně nedávala smysl. Nemůžou se ocitnout v jedné větě! V žádném případě!!!

Vyháněla jsem tuhle zničující myšlenku z hlavy, ale ona se, potvora, pořád vracela.

Nejdřív jsem ji prostě odmítla. Jako někdo, kdo je ve své podstatě monogamní, a navíc je natolik zodpovědný, že pokud je v oficiálním vztahu a ještě k tomu má dítě, něco takového jako nevěra pro něj nepřichází v úvahu. Myslím, že to nemá nic společného s výchovou, dokonce ani s božími příkázáními. Je to něco, co je vloženo do nejzákladnějšího vzorce našich mravních principů, je to axiom, univerzální fakt, u něž se neptáme, proč je to tak.

Protože tak to je.

Nedokážu být nevěrná, nedokážu podvést člověka, který mi je nejbližší. Nenechávám si otevřená zadní vrátka, když miluju, tak bezpodmínečně. S bezmeznou důvěrou k tomu, koho miluju.

Jenže to jsem já.

Proto jsem si nikdy nekladla otázku, kde Stano je, když není doma. Když nejsem doma já, tak proto, že vydělávám, abychom měli každý den co jíst, co si obléct, aby měl Lu-

kášek nějaké hračky, aby bylo u nás čisto a útulno. Během pracovního týdne jsem byla učitelkou, o víkendech jsem brala brigády jako pomocná síla v kuchyni, na svatbách a večírcích jsem prostírala, obsluhovala kasu nebo pomáhala s nádobím. Jen abychom si přilepšili.

A Stano...

Stanovy axiomy byly jiné než moje.

Úplně jiné.

Nefigurovala jsem v nich já a nefiguroval v nich ani Lukáš.

„Potřebujeme auto,“ oznámil jednoho dne naprosto nečekaně. Do bytu jsme si po půl roce namísto obyčejných starých matrací pohozených na zemi konečně koupili pořádnou postel, v ledničce jsem však měla jen mléko na snídani pro Lukáše, ve špajzu tři rohlíky a počítala jsem dny do výplaty. Měsíce, kdy jsme šli úplně nadoraz, nebyly výjimkou, přicházely jeden za druhým s železnou pravidelností.

„Auto?“ zvedla jsem překvapeně oči od dřezu s nádobím. Voda pěnila jen málo, saponát mi docházel, i když jsem jím šetřila, jak se jen dalo. „Máme co dělat, Stano, abychom jakžtakž vyžili, a to mi ještě pomáhají rodiče.“

„Vždyť i s autem by ti mohli pomoci.“

„Víš moc dobře, že když vidí, že je potřeba, nemají s tím problém. Ale auto určitě nepotřebujeme.“

„Mluv za sebe, Vladko. Jestli mám vydělávat víc, auto potřebuju. Přibývají mi i služební cesty, mám spoustu věcí na vyřizování. Bez auta všechno trvá dlouho, a tak jsem potom málo doma.“

„Chceš říct, že kdybys měl auto, byl bys se mnou a s Lukým častěji?“

„Co ti tady pořád vysvětluju, ty moje trubko?“

Důvěřujíc jeho dobrým úmyslům, nechala jsem se znovu přesvědčit, že nic důležitějšího než auto pro harmonii a klid v naší rodině neexistuje. Rodiče mi opět dali peníze, aniž by příliš zjišťovali, na co potřebuju tak velkou sumu. Když jsme k nim poprvé v novém autě přijeli na návštěvu, byla jsem dokonce pyšná. Ano, budeme sice nějakou dobu nejspíš o chlebu a vodě, ale spolu. A spolu se už budeme mít jen lépe a lépe.

Moje nešťastné axiomy...

Nekompatibilní se Stanovými. Teď, když jsme měli auto, vůbec nebýval doma častěji, ale naopak, ještě méně. A ani peněz nepřibývalo, Stanovi mizely pod rukama a mně pořád nešlo do hlavy, za co je utrácí. Matematika sice nebyla nikdy mým oblíbeným předmětem, ale co všechno by se mělo dát financovat ze dvou platů, jsem si dokázala spočítat.

„Ty vážně nevidíš, Vladko, že ti manžel běhá za ženskými?“ zeptala se mě jednoho dne kolegyně v práci tónem, který napovídal, že jsem zřejmě jediný člověk, který tuhle všeobecně známou informaci nemá.

Směšné, pomyslela jsem si.

Špatný vtíp.

Jen ve špatných vtipech se existence přítelkyně či milenky, nebo i přítelkyň či milenek, bere jako běžný jev. Dokonce muži v těch špatných vtipech lžou svým hloupým manželkám naprosto triviálně, že jedou na služební cestu, a přitom jedou za přítelkyní. A hloupé manželky jim to sežerou!

Věci mi začaly do sebe zapadat až nechutně přesně. Všechny. Když jsem si místo axiomu „mně se to nemůže stát“ dosadila axiom „může se to klidně stát i mně“, skládačka náhodných událostí, jimž jsem do té doby nepřipi-

Toto je pouze náhled elektronické knihy. Zakoupení její plné verze je možné v elektronickém obchodě společnosti eReading.